

Nr 42.

Av herrar **Sandén** och **Wagnsson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om statlig nöjesskatt.

Genom Kungl. Maj:ts proposition nr 86 har riksdagen beretts tillfälle att yttra sig över förslag till förordning om statlig skatt å vissa i förslaget nämnda nöjen. Enligt detta förslag skulle skatten utgå med fem öre för varje påbörjad femtioöring av biljettpriset. För nöjen, till vilka icke särskild biljett säljes, skall skatten utgå med tio procent å sammanlagda inkomsten.

Med anledning av den föreslagna beräkningen av skatten bedja under-tecknade få föreslå att skatten för det första utgår med fastställd procent även i de fall, där särskilda biljetter säljas, samt vidare att skattesatsen blir differentierad i vad det gäller biografnöjet i enlighet med här nedan framförda synpunkter.

Under tiden som den kommunala nöjesskatten fungerat, har det kunnat fastslås, att betydligt mer än hälften av influten kommunal nöjesskatt kommer på biograferna. Detta faktum är enbart glädjande, då trots alla diskussioner om film ingen lär kunna bestrida att filmen ej endast skänker nöje och förströelse utan också är ett bildningsmedel av högt värde. Härav följer även, att det är ett allmänt intresse att sådana åtgärder ej vidtagas, som kunna återverka på den stora allmänhetens möjligheter att besöka biograferna. En nedgång i biografernas publikfrekvens medför automatiskt ekonomiska svårigheter för Sveriges biografnäring, vilket i sin tur kan sänka biografernas allmänna, nu mycket höga standard och äventyra tillgången på inhemsk film.

På grund härav måste enligt vårt förmenande med hänsyn till de speciella förhållanden, som gälla för svensk filmproduktion och svensk biografnäring, en differentiering av skattesatserna, beträffande å ena sidan film producerad inom landet och å andra sidan utländsk film såsom förhållandet är i andra länder, verkställas. För svensk biografnäring är en jämn tillgång på svenska filmer ett livsvillkor. Naturligtvis är den svenska biografägaren i mycket hög grad beroende av utländsk film, men en nedgång i produktionen av svensk film skulle med säkerhet eliminera biograf-föreställningarna såsom dominerande nöjesfaktor. Publikens fordrar, att den icke blott bjudes utländsk film med utländskt tal, som den ofta icke förstår, utan även film, där det egna språket talas. Samtidigt utgör svensk film en nödvändig motvikt mot den för svensk egenart främmande mentalitet, som ofta kommer till uttryck i utländsk film.

Förutsättningarna för en ekonomiskt lönande svensk filmproduktion äro

emellertid, att åtgärder icke vidtagas, som kunna medföra, att den nuvarande publikfrekvensen å landets biografer minskas. Den svenska filmproduktionen, som icke åtnjuter något som helst skydd, skulle, om Kungl. Maj:ts förslag i oförändrat skick antages, knappast kunna hävda sin mödosamt tillkämpade ställning i konkurrens med de kapitalstarka utländska bolagen. Om man därjämte betänker, att svensk film för sin avsättning är praktiskt taget hänvisad till vårt eget land med dess begränsade språkområde, inses lätt att svårigheterna äro stora. Om en ny skatt pålægges biografnäringen, bör detta därför ske i sådan form, att den svenska filmproduktionen icke motverkas eller skadas.

Vid införandet av en statlig nöjesskatt bör följaktligen en differentiering ske mellan svensk och utländsk film, och i all synnerhet som detta kan ske utan förfång för statens fiskaliska intressen.

Enligt herr finansministerns notering till statsrådsprotokollet, gällande proposition nr 86, har herr finansministern beräknat inkomsten av den föreslagna statliga nöjesskatten till c:a 7 å 8 miljoner kronor. Om de svenska biografernas årliga inspelning kan uppskattas till c:a 45 miljoner kronor, skulle den på biografnöjet kommande skatten — i händelse densamma beräknas till tio procent — utgöra c:a 4.5 miljoner kronor. Enligt undersökningar visar det sig att inkomsterna å förevisandet av svensk film belöper sig till c:a 35 procent av den totala biljettintäkten.

Den utländska filmens andel är alltså c:a 65 %. Detta innebär, under förutsättning att den totala inkomsten från biografföreställningar beräknas till 45 miljoner kronor om året — enligt vår uppfattning torde siffran snarare ligga över än under 50 miljoner kronor om året —, att inkomsten från utländsk film utgör c:a 35 miljoner kronor om året. Om en statlig nöjesskatt beräknats tillföra staten ett belopp av c:a 4.5 miljoner kronor, bör, om skatten icke skall drabba svensk film, densamma uttagas med 15 %. Praktiskt skulle detta innebära, att samma biljettpriser tillämpades, vare sig svensk eller utländsk film förevisades. Det merpris, som erhöles å biljetter till svensk film, skulle komma såväl den svenska producenten som biografägaren till godo.

För producenten skulle ett dylikt stöd innebära en kompensation för den skyddstull, som filmproduktionen behövde, men i olikhet med många andra produktionsgrenar saknar. Det ekonomiska och kanske i högre grad moraliska stöd, som svensk filmproduktion genom en sådan anordning skulle kunna erhålla, komme säkerligen i sin tur att förhindra, att den svenska filmproduktionen försattes i samma läge som under krisen efter världskriget. Vid sagda tidpunkt funnos i Sverige endast två inspelningsateljéer, varav den ena på grund av de rådande förhållandena helt måste nedläggas. Driften har därefter aldrig återupptagits. Den andra ateljén nödgades inskränka driften till den grad, att endast två å tre filmer om året producerades.

Orsaken till denna katastrofala nedgång förstår man, då man erfar att publikfrekvensen under krisen sjönk med icke mindre än 31 procent.

För biografägaren åter skulle den del av biljettens merpris, som kunde tillföras honom, utgöra en kompensation för de avsevärt ökade kostnader, som uppstått under de senaste tjugo åren, samt förhindra en eljest ofrånkomlig höjning av biljettpriserna å landets biografier.

Herr finansministerns förmodan att den nya nöjesskatten icke skulle medföra minskning av biografernas publikfrekvens emotsäges av erfarenheten. Biografernas huvudsakliga publik utgöres nämligen till övervägande del av personer med lägre och mindre säkra fasta inkomster, alltså den »konjunkturkänsligaste» delen av allmänheten, vilken snabbast reagerar mot höjda priser. Detta bestyrkes av aktuella förhållanden. Sedan den nuvarande internationella krisen aktualiserats i början av september i år, visade publikfrekvensen å biograferna *omedelbart* en betydande nedgång. I synnerhet visade sig detta i landsorten, speciellt i städerna vid västkusten och i Skåne. Nedgången i frekvensen torde i genomsnitt hava varit omkring 30 %, i vissa fall enligt uppgifter till oss c:a 50 %. Denna nedgång ägde rum under september månad, varefter en långsam återhämtning inträdde. Fortfarande är emellertid på många håll frekvensen betydligt lägre än tidigare.

Då det gäller att bilda sig en uppfattning om verkningarna av en statlig nöjesskatt, är det också av betydelse att veta, att över 70 procent av samtliga biografbiljetter, som säljas i landet — med undantag av Stockholm, Göteborg och Malmö — betinga ett pris av en krona.

Vi önska betona att det önskemål om ekonomiskt stöd för inhemsk filmproduktion, som vi här ovan framfört, beaktats i snart sagt samtliga europeiska länder. Sålunda har *Finland* en nöjesskatt av 15 respektive 30 % på olika kategorier av utländsk film, då däremot den finska filmen är fri. *Tyskland* har en mycket begränsad import samtidigt som den tyska filmen i allmänhet är skattefri. I *Norge* utgår en statsskatt av 10 % å utländsk och 5 % å norsk film. I *England*, *Frankrike*, *Italien* och *Ungern* skyddas inhemsk filmproduktion genom olika statliga åtgärder.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 86 beslutar sådan ändring av paragraf 2 i förslaget att densamma erhåller följande lydelse:

»Statlig nöjesskatt upptages i form av skatt på biljett eller annat bevis, som berättigar till deltagande i nöjestillställning med undantag för biografföreställning och utgör tio procent utav biljettpriset.

Vid biografföreställning, vid vilken till övervägande del utländsk film visas, upptages skatt med 15 procent utav biljettpriset.

Medgives rätt att mot betalning deltaga i nöjestillställning utan att biljett eller annat dylikt bevis utlämnas, beräknas skatten å bruttobeloppet av influtna inträdesavgifter eller andra avgifter för rätt att deltaga i tillställningen samt utgår

med 10 procent av nämnda belopp. Kan tillförlitlig utredning ej vinnas angående den verkliga bruttoinkomsten, uppskattas denna till bruttoinkomsten vid utsålt hus eller efter annan lämplig beräkningsgrund.»

Stockholm den 5 december 1939.

J. Sandén.

Ruben Wagnsson.